Aristoteles: De anima (Comm: Johannes Mechlinia). Add: Gerardus de Harderwyck: Epitome

Cologne: Johann Koelhoff, the Elder, 28 Feb. 1491 Seite 120

motus augmenti est aīa in ōi corpe viuo qđ ꝑticipat aiaȝ. Concludit igit̄ ꝙ aīa est causa aīmati corꝑis in triplici genere cause eo ꝙ tres cause in vnū coincidunt. sicut dictū est ij. physicoꝝ. Causa ṽo materialis esse nō pōt quia materia nūq̄ȝ coincidit in eandem rem cum forma.

Empedocles āt nō

Hic pħs extirpat duos errores circa motū nutritiōis et augmentatiōis. Primꝰ est Empedoclis dicentis augmentationem et nutritionē nō fieri ab aīa/ sed a natura/ qꝛ voluit augmentū accidē plātis deorsuȝ ꝓpt̄ h̄ ꝙ terra naturalit̄ fert̄ deorsum/ sursum vero ꝓpt̄ ignem q̇ naturalit̄ sursum mouet̄. Sȝ hanc opinionem improbat pħs duabꝰ rationibus. Prima est qꝛ nō bene accipit intentionē eiꝰ qđ est supiꝰ et eiꝰ quod est inferiꝰ. Quia nō est idem sursum et deorsum aīati corꝑis et mūdi. Quia in mūdo sursum et deorsum differūt et opponūt̄ situ tm̄ ƀ ī corꝑibꝰ aīatꝫ differūt figura mēbroꝝ et officio. In oī eī aīato dicimꝰ caput eē supiꝰ corꝑis eiꝰ/ et tm̄ videmus ꝙ bestiaꝝ caput est ꝓnū in terrā et solū hoīs rectū. sicut dixit de deo Ouidiꝰ. Os homi sublime dedit. celū q̄ȝ vidē Iussit/ et erectos ad sidera tollere vultꝰ. Si ḡ sic sursum et deorsum in aīatis corꝑibꝰ officijs distinguunt̄. tūc cū plāta radices h̄eat ori aīalium ꝑ officiū siles. radix erit in plātis sursum. et rami deorsum. qꝛ non idem erit sursum in plāta et deorsum/ qđ in mūdo ē sursū et deorsum. qꝛ iste positiōes in corꝑibꝰ aīatoꝝ dn̄r eedē vel siles ⁊ diuerse ƒm opa et n̄ ƒm sitū mūdi. Scđa rō ē. Cōcesso ꝙ idē sit supiꝰ in mūdo et in aīatis corꝑibꝰ. tūc adhuc sequit̄ incōueniēs qꝛ nos videmꝰ ꝙ q̄libȝ ꝑs nutrimēti fert̄ ī diuersa loca ꝯtraria qꝛ fert̄ sursū et deorsū vbicūq̄ȝ sīt mēbra. Sed talis motꝰ nō pōt esse a ṽtute elemētali qꝛ si illa sīt simplicia: habebūt motꝰ simplices. Si āt ꝯpos[i]ta sunt tūc preualebit motꝰ elemēti dn̄antis in mixto. ncāriū ḡ ē ꝙ motꝰ iste sit ab alia ṽtute q̄ nō est elementalis neq̄ȝ habēs ꝯmixtionem elemēti. Hec āt ṽtus est aīa. alit̄ enim elemēta ꝑ suos motus auellerent̄ a se inuicē eo ꝙ in cōtraria loca feruntur. terra deorsū ignis sursū et ꝑualeret dn̄āns elemētū. Ulr āt nū q̄ȝ euellunt̄ q̄ȝdiu viuit plāta vel aīatū continēs. Igitur ea nō est ṽtus elementalis sed anima quod est contra Empe:

Videtur āt quibusđ

Hic philosophus ponit secundum errorem qui fuit Democriti dicentis ꝙ nutritio et augmentatio fiunt a natura ignis et non ꝑ animam vegetatiuā. Differt autē ista opinio a precedente qꝛ Empe. dixit nutritionē fieri ab igne et terra simul. Democritus vero dicit eam fieri ab igne solum. Et ꝓbat hoc sic. Quia solus ignis inter oīa corꝑa alitur ṽtute propria et augmentat̄. Alitur enī in q̄ntum educit subtile humidum de calefactis et conualescit et sustentatur in ipo. Augetur autem in q̄ntuȝ incrementuȝ accipit sue q̄ntitatis ꝑ appositionem suorum cremabilium. Et propter hoc dicit ꝙ ignis etiā ista duo oꝑatur in omnibus animatis. Quia videmꝰ ꝙ calore naturali alimentū decoq̇t̄ anq̄ȝ sibe aliti vniat̄. Calor āt ipiꝰ ignis ē. Tūc ibi.

Hic autem cōcausa

Hic. p. reprobat hāc Democriti opinionem dicēs ꝙ dictū suū nō est in toto veꝝ. Sed veꝝ est nō fieri alimētū et augmentū sine calore ignis. Sȝ calor nō est causa ꝑncipalis sed tm̄ instrumentalis. et nō ꝑmū efficiēs. et iō ē concausa et nō causa ꝑncipalis. Opat̄ eī ī alimētū nō spēȝ ignis. ƀ speciē viui corporis et ṽtutis anime. et ideo nō alterat aliquid ad speciē ignis. sȝ carnis vel ossis. que sunt species organoꝝ aīe. Cuiꝰ signū est qꝛ augmentū ignis incertū est in q̄ntitate et indeterminatū eo ꝙ tantū auget̄ q̄ntū est cremabile siue ꝯbustibile appositū sibi. Sȝ oīm aīatoꝝ que cōstāt in figura et q̄ntitate: certa est q̄ntitas. in q̄ saluatur forma illiꝰ speciei. Et est ratio magnitudinis in maximo et in minimo ī qua stat et extra quaȝ nō saluatur species. et augmentū habet terminū qui est q̄ntitas organoꝝ que sufficit oꝑationibus ṽtutū et potētiaꝝ. ḡ aliud est ꝑncipiū augmēti in aīatis q̄ȝ ṽtus ignis. Hec āt ṽtꝰ est aīa que talē ponit augmēto terminū. vn̄ h̄ magis sūt ratiōis id est ipiꝰ forme que dat eē ⁊ rationē q̄ȝ matēie. Hoc est. q̄ȝ alicuiꝰ ṽtutis materialis vel corporee qualis est calor.

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iii-73/0120
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG